

NAVODILA AVTORJEM ZA PRIPRAVO PRISPEVKOV V KNJIŽNI ZBIRKI GIS V SLOVENIJI

1 Uvod

Knjižno zbirko GIS v Sloveniji izdaja Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, zalaga pa Založba ZRC. Uredniški odbor zbirke sestavljajo člani znanstvenega odbora bienalnega simpozija Geografski informacijski sistemi v Sloveniji.

2 Namen

Namen posamezne monografije v zbirki je celostno predstaviti razvoj in uporabo geografskih informacijskih sistemov v zadnjem dveletnem obdobju na raziskovalnih, izobraževalnih in drugih področjih v Sloveniji.

3 Sestavine prispevka

Prispevki morajo imeti naslednje sestavine:

- naslov prispevka,
- ime in priimek avtorja,
- avtorjev znanstveni naziv, če ga ima (dr. ali mag.),
- ime avtorjeve ustanove brez krajšav imen ustanov ali navajanja kratic (na primer: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika,
- avtorjev elektronski naslov,
- izvleček v slovenščini v enem odstavku (skupaj s presledki do 800 znakov),
- ključne besede (do 8 besed),
- naslov (*title*) v angleščini,
- izvleček (*abstract*) v angleščini v enem odstavku (skupaj s presledki do 800 znakov),
- ključne besede (*key words*) v angleščini (do 8 besed),
- prispevek (skupaj s presledki do 20.000 znakov (brez seznama virov in literature),
- seznam virov in literature,
- slikovne priloge (število slikovnih prilog naj ne presega 5).

Prispevek naj ima naslove poglavij označene z arabskimi števki (na primer 1 Uvod, 2 Metodologija 3 Terminologija). Razdelitev prispevka na poglavja je obvezna, podpoglavij naj ne bo. Zaželeno je, da ima prispevek poglavji Uvod in Sklep. Obvezno zadnje poglavje je Viri in literatura.

Primer urejene Wordove datoteke s pravilno strukturo in oblikovanjem lahko prenesete s spletne strani zbirke GIS v Sloveniji (<http://zalozba.zrc-sazu.si/p/A06>).

4 Besedilo

Naslovi prispevkov naj bodo čim krajši.

Digitalni zapis besedila naj bo povsem enostaven, brez vsakršnega oblikovanja, poravnave desnega roba, deljenja besed, podčrtavanja in podobnega. Avtor naj označi le krepki (**bold**) in ležeči (*italic*) tisk. Ležeči tisk je namenjen zapisu besed v tujih jezikih (na primer latinščini ali angleščini). Besedilo naj bo v celoti izpisano z malimi črkami (razen velikih začetnic), brez nepotrebnih krajšav, okrajšav in kratic. Uporabite pisavo Times New Roman z velikostjo 10.

Pisanje opomb pod črto ali na koncu besedila ni dovoljeno.

Pri številih, večjih od 9999, se za ločevanje milijonic in tisočic uporabljajo pike (na primer 12.535 ali 1.312.500).

Pri pisanju merila zemljevida se dvopičje piše nestično, torej s presledkom pred in za dvopičjem (na primer 1 : 100.000).

Med številkami in enotami je presledek (na primer 125 m, 33,4 %), med številom in oznako za potenco ali indeks števila pa presledka ni (na primer 12³, km², a₅, 15° C).

Znaki pri računskih operacijah se pišejo nestično, razen oklepajev (na primer $p = a + c \cdot b - (a + c : b)$).

Bolj zapletene računske enačbe in podobno morajo biti zapisani z modlom za enačbe (*Equation*) v programu Word.

Avtor naj pazi na zmerno uporabo tujk in naj jih tam, kjer je mogoče, zamenja s slovenskimi izrazi (na primer: klima/podnebje, masa/gmota, material/gradivo, karta/zemljevid, varianta/različica, vegetacija/rastje, maksimum/višek, kvaliteta/kakovost, nivo/raven, lokalni/krajevni, kontinentalni/celinski, centralni/srednji, orientirani/usmerjeni, mediteranski/sredozemski); znanstvena raven prispevkov namreč ni v nikakršni povezavi z deležem tujk. Izogiba naj se uporabi glagola znašati (na primer namesto "višina znaša 50 m" uporabite "višina je 50 m"), nahajati se (na primer namesto "stavba se nahaja" uporabiti "stavba je" ali "stavba stoji").

5 Citiranje ter navajanje virov in literature

Avtor naj pri citiranju med besedilom navede priimek avtorja, letnico ter po potrebi številko strani. Več citatov se loči s podpičjem in razvrsti po letnicah, navedbo strani pa se od priimka avtorja in letnice loči z vejico, na primer: (Melik 1955, 11) ali (Melik, Ilešič in Vrišer 1963, 12; Kokole 1974, 7 in 8). Če ima citirano delo več kot tri avtorje, se citira le prvega avtorja, na primer (Melik s sodelavci 1956, 217).

Enote v poglavju Viri in literatura naj bodo navedene po abecednem redu priimkov avtorjev, enote istega avtorja pa razvrščene po letnicah. Če je v seznamu več enot istega avtorja iz istega leta, se letnicam dodajo črke (na primer 1999a in 1999b). Zapis vsake citirane enote skladno s slovenskim pravopisom sestavljajo trije stavki. V prvem stavku sta navedena avtor in letnica izida (če je avtorjev več, so ločeni z vejico, z vejico sta ločena tudi priimek avtorja in začetnica njegovega imena, med začetnico avtorja in letnico ni vejice), sledi dvopičje, za njim pa naslov in morebitni podnaslov, ki sta ločena z vejico. Če je citirana enota članek, se v drugem stavku navede publikacija, v kateri je članek natisnjen, če pa je enota knjiga iz zbirke, se v drugem stavku navede ime zbirke. Če je enota samostojna knjiga, drugega stavka ni. Izdajatelja, založnika in strani se ne navaja. Če enota ni tiskana, se v drugem stavku navede vrsta enote (na primer elaborat, diplomsko, magistrsko ali doktorsko delo), za vejico pa še ustanova, ki hrani to enoto. V tretjem stavku se za tiskane knjige navede kraj izdaje, za netiskane enote pa kraj hranjenja. Pri člankih se kraja ne navaja.

Pri navajanju literature, ki ima številčno oznako DOI (*Digital Object Identifier*), je treba na koncu navedbe dodati tudi to. Številko DOI najdete v člankih in knjigah, oziroma na spletni strani <http://www.crossref.org/guestquery>. DOI mora biti zapisan na sledeči način: DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS49205> (glej tudi primer v nadaljevanju).

Nekaj primerov (ločila so uporabljena skladno s slovenskim pravopisom):

1) za članke v revijah:

- Fridl, J., Urbanc, M., Pipan, P. 2009: The importance of teachers' perception of space in education. *Acta geographica Slovenica* 49-2. DOI: <https://doi.org/10.3986/AGS492052>
- Melik, A. 1955a: Kraška polja Slovenije v pleistocenu. *Dela Inštituta za geografijo* 3.
- Melik, A. 1955b: Nekaj glacioloških opažanj iz Zgornje Doline. *Geografski zbornik* 5.
- Perko, D. 2002: Določanje vodoravne in navpične razgibanosti površja z digitalnim modelom višin. *Geografski vestnik* 74-2.

2) za poglavja v monografijah ali članke v zbornikih:

- Komac, B., Zorn, M. 2010: Statistično modeliranje plazovitosti v državnem merilu. Od razumevanja do upravljanja, *Naravne nesreče* 1. Ljubljana.
- Lovrenčak, F. 1996: Pedogeografska regionalizacija Spodnjega Podravja s Prlekijo. *Spodnje Podravje s Prlekijo*, 17. zborovanje slovenskih geografov. Ljubljana.
- Mihevc, B. 1998: Slovenija na starejših zemljevidih. *Geografski atlas Slovenije*. Ljubljana.

3) za monografije:

- Natek, K., Natek, M. 1998: Slovenija, Geografska, zgodovinska, pravna, politična, ekonomska in kulturna podoba Slovenije. Ljubljana.
- Oštir, K. 2006: Daljinsko zaznavanje. Ljubljana.
- Perko, D., Orožen Adamič, M. (ur). 1998: Slovenija - pokrajine in ljudje. Ljubljana.
- Smrekar, A. 2007: Divja odlagališča odpadkov na območju Ljubljane. *Georitem* 1. Ljubljana.

4) za elaborate, diplomska, magistrska, doktorska dela in podobno:

- Richter, D. 1998: Metamorfne kamnine v okolici Velikega Tinja. Diplomsko delo, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru. Maribor.
- Šifrer, M. 1997: Površje v Sloveniji. Elaborat, Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Ljubljana.

Če citirate vire brez avtorjev in kartografske vire, jih navedite takole:

- Buser, S. 1986a: Osnovna geološka karta SFRJ 1 : 100.000, list Tolmin in Videm (Udine). Zvezni geološki zavod. Beograd.
- Buser, S. 1986b: Osnovna geološka karta SFRJ 1 : 100.000, tolmač lista Tolmin in Videm (Udine). Zvezni geološki zavod. Beograd.
- Digitalni model višin 12,5. Geodetska uprava Republike Slovenije. Ljubljana, 2005.
- Državna topografska karta Republike Slovenije 1 : 25.000, list Brežice. Geodetska uprava Republike Slovenije. Ljubljana, 1998.
- Franciscejski kataster za Kranjsko, k. o. Sv. Agata, list A02. 1823–1869. Arhiv Republike Slovenije. Ljubljana.
- Popis prebivalstva, gospodinjstev, stanovanj in kmečkih gospodarstev v Republiki Sloveniji, 1991 – končni podatki. Zavod Republike Slovenije za statistiko. Ljubljana, 1993.

Če citirate vire z medmrežja in sta znana avtor in naslov citirane enote, potem se jo navede takole (datum v oklepaju pomeni čas ogleda medmrežne strani):

- Čekada, M., Gostinčar, P. 2017: Uporaba lidarja v jamarstvu. Medmrežje: http://giss.zrc-sazu.si/Portals/26/2016/pred/01_Uporaba_lidarja_v_jamarstvu.pdf (29. 9. 2017)

Če je poznan le naslov dokumenta, članka ali publikacije, se navede:

- eGradiva, 2010. Medmrežje: <http://www.egradiva.si/> (11. 2. 2015).
- Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine. Medmrežje: <http://whc.unesco.org/en/conventiontext> (8. 8. 2000).

Če pa ni razvidnega ne avtorja ne naslova, se navede le:

- Medmrežje: <http://giam.zrc-sazu.si/> (22. 7. 2015).

Če se navaja več enot z medmrežja brez znanih avtorja in naslova, se doda še številko:

- Medmrežje 1: <http://giam.zrc-sazu.si/> (22. 7. 2015).
- Medmrežje 2: <http://zgs.zrc-sazu.si/> (22. 7. 2015).

Med besedilom se v prvem primeru navede avtorja, na primer (Čekada in Gostinčar 2017), v drugem primeru naslov, na primer (Konvencija ... 2000), v tretjem primeru pa le medmrežje, na primer (medmrežje 2).

Zakone se citira v naslednji obliki (ime zakona, številka uradnega lista, kraj izida), na primer:

- Zakon o kmetijskih zemljiščih. Uradni list Republike Slovenije 59/1996. Ljubljana.
- Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Uradni list Republike Slovenije 64/1994, 33/2000, 87/2001, 41/2004, 28/2006 in 51/2006. Ljubljana.

Če ima zakon dopolnitve, je treba navesti tudi te. Med besedilom se zakon citira s celim imenom, če gre za krajše ime, ali pa z nekaj prvimi besedami in tremi pikami, če gre za daljše ime. Na primer (Zakon o kmetijskih zemljiščih 1996) ali (Zakon o varstvu ... 1994).

V poglavju Viri in literatura morajo biti navedena vsa dela, citirana v prispevku, ostalih, necitiranih del pa naj avtor ne navaja.

Avtorji naj upoštevajo tudi navodila za navajanje virov lastnika podatkov ali posrednika, če jih le-ta določa.

6 Preglednice in slike v prispevku

Vse preglednice v prispevku so oštevilčene in imajo svoje naslove (podnapise). Uporaba funkcije za avtomatsko označevanje in oštevilčevanje ni dovoljena. Med številko in naslovom je dvopičje. Naslov konča pika. Primer:

- Preglednica 1: Število prebivalcev Ljubljane po posameznih popisih.
- Preglednica 2: Spreminjanje povprečne temperature zraka v Ljubljani (Velkavrh 2009).

Preglednice naj bodo oblikovane čim bolj preprosto, brez senčenj, z enotnimi obrobami, brez krajšanja besedil znotraj preglednice. Preglednice naj ne bodo preobsežne, tako da jih je mogoče postaviti na eno stran in da so berljive.

Vse slike (fotografije, zemljevidi, grafi in podobno) v prispevku so oštevilčene enotno in imajo svoje naslove (podnapise). Uporaba funkcije za avtomatsko označevanje in oštevilčevanje ni dovoljena. Med številko in naslovom je dvopičje. Naslov konča pika. Primer:

- Slika 1: Rast števila prebivalcev Ljubljane po posameznih popisih.
- Slika 2: Izsek topografske karte v merilu 1 : 25.000, list Kranj.

Slike so lahko široke točno 134 mm (cela širina strani) ali 64 mm (pol širine strani, 1 stolpec), visoke pa največ 200 mm.

Zemljevidi naj bodo brez naslova, ker je naveden že v podnapisu. Za legendo zemljevida je treba uporabiti tip pisave Times New Roman velikosti 8 pik, za kolofon pa isto vrsto pisave velikosti 6 pik. V kolofonu so po vrsti od zgoraj navzdol navedeni: merilo (le grafično), avtor vsebine, avtor zemljevida, vir in ustanova oziroma nosilec avtorskih pravic. Pri izdelavi zemljevidov si lahko pomagata s predlogami in primeri pravilno oddanih datotek na spletni strani zbirke (<http://zalozba.zrc-sazu.si/p/A06>). Pri izbiri in določanju barv za slikovne priloge uporabite zapis CMYK in ne RGB oziroma drugih.

Slikovno gradivo (zemljevidi, sheme in podobno) naj bo v vektorskih formatih, kot sta na primer .ai ali .cdr, fotografije pa v formatih .tif ali .jpg.

Pri zemljevidih in shemah, izdelanih s programom ArcGIS, kjer so poleg vektorskih slojev kot podlaga uporabljeni tudi rastrski sloji (na primer .tif reliefa, letalskega ali satelitskega posnetka in podobno), oddajte tri ločene datoteke. V prvi naj bodo samo vektorski sloji z izključeno morebitno prosojnostjo poligonov skupaj z legendo in kolofonom (izvoz v formatu .ai), v drugi samo rastrska podlaga (izvoz v formatu .tif), v tretji, kontrolni datoteki pa vektorski in rastrski sloji skupaj, tako kot naj bi bil videti končni zemljevid v knjigi (izvoz v formatu .jpg). To je nujno, da tudi natisnjeni zemljevid ohrani ustrezno kakovost.

Pri zemljevidih in shemah, izdelanih v programih CorelDraw ali Adobe Illustrator, oddajte dve ločeni datoteki; poleg originalnega zapisa (format .cdr ali .ai) dodajte še datoteko, ki prikazuje, kako naj bo videti slika (format .jpg).

Grafi naj bodo izdelani s programoma Excel ali grafičnim programom, kot je Corel Draw. Excelove datoteke morajo poleg izrisanega grafa vsebovati tudi preglednico z vsemi podatki za njegovo izdelavo.

Fotografije mora avtor oddati v digitalni rastrski obliki z ločljivostjo vsaj 240 pik na cm oziroma 600 pik na palec, najbolje v formatu .tif ali .jpg, kar pomeni približno 3200 pik na celo širino strani v knjigi.

Slike, ki prikazujejo računalniški zaslon, morajo biti narejene pri največji možni ločljivosti zaslona. Sliko se naredi s pritiskom tipke *print screen*, prilepi v izbran grafični program (na primer Slikar, *Paint*) in shrani kot .tif. Pri tem se slike ne sme povečati ali pomanjšati oziroma ji spremeniti ločljivost. Uporabite lahko tudi ustrezne programe za zajem zaslona in shranite sliko v zapisu .tif.

Za slikovne priloge, za katere avtor nima avtorskih pravic, mora avtor od lastnika avtorskih pravic pridobiti dovoljenje za objavo. Avtor naj ob podnapisu k fotografijam dopiše tudi avtorja slike, po potrebi pa tudi citat oziroma vir, ki je naveden kot enota v Virih in literaturi. Med besedilo avtor vpiše le naslov slike in po potrebi ime in priimek avtorja slike (fotografije), samo sliko pa odda v ločeni datoteki.

Preglednica: Najpomembnejše prvine preloma knjižne zbirke GIS v Sloveniji.

format	B5
širina ogledala (širina besedila strani)	134 mm
višina zunanjega ogledala (med zgornjo in spodnjo črto strani)	200 mm
višina notranjega ogledala (višina besedila strani)	188 mm
širina stolpca na strani	64 mm
razmik med stolpcema na strani	6 mm
razmerje širina : višina zunanjega ogledala	1 : 1,5

7 Sprejemanje prispevkov

Avtor prispevek odda zapisan s programom Word.

Wordov dokument avtor naslovi s svojim priimkom (na primer: novak.doc), slikovne priloge pa s priimkom in številko priloge, ki ustreza vrstnemu redu prilog med besedilom (na primer: novak01.tif, novak02.cdr, novak12.ai, novak17.xls).

Če ima avtor zaradi velikosti slikovnih prilog težave s pošiljanjem prispevka po elektronski pošti, se pravočasno obrne na uredništvo za dogovor o najprimernejšem načinu oddaje prispevka.

Avtor poskrbi za profesionalni angleški prevod izvlečka in ključnih besed svojega prispevka. Če je besedilo jezikovno slabo, ga uredništvo lahko vrne avtorju, ki poskrbi za profesionalno lektoriranje svojega besedila.

Avtor mora za slikovne priloge, za katere nimajo avtorskih pravic, priložiti dovoljenje za objavo, ki so ga pridobili od lastnika avtorskih pravic.

Avtor prispevek pošlje na elektronski naslov giss@zrc-sazu.si.

8 Recenziranje prispevkov

Recenzentski postopek opravijo člani uredniškega odbora ali zunanji strokovnjaki. Po potrebi mora avtor prispevek dopolniti v za to predvidenem roku. Uredništvo lahko na podlagi uredniškega pregleda ali na podlagi predloga recenzenta objavo prispevka zavrne.

9 Avtorske pravice

Za avtorsko delo, poslano za objavo v zbirki GIS v Sloveniji, vse moralne avtorske pravice pripadajo avtorju, materialne avtorske pravice reproduciranja in distribuiranja v Republiki Sloveniji in v drugih državah pa avtor brezplačno, enkrat za vselej, za vse primere, za neomejene naklade in za vse analogne in digitalne medije neizključno prenese na izdajatelja.

Če obseg avtorskega dela ni skladen z navodili za objavo, avtor dovoljuje izdajatelju, da avtorsko delo po svoji presoji ustrezno prilagodi.

Prispevki niso honorirani.

Avtorju ob plačilu kotizacije za posvet Geografski informacijski sistemi v Sloveniji pripada 1 izvod publikacije.

Avtor z oddajo prispevka potrjuje, da je seznanjen z Navodili avtorjem za pripravo prispevkov v knjižni zbirki GIS v Sloveniji in da se z njimi v celoti strinja, vključno z delom, ki se nanaša na avtorske pravice.